

Är fosterdiagnostik en icke-fråga för Socialstyrelsen?

Det är oacceptabelt att Socialstyrelsen ännu efter mer än ett år inte kommit med de föreskrifter om fosterdiagnostik och genetiska undersökningar som starkt efterfrågas inom hälso- och sjukvården.

Socialstyrelsen blundar för utvecklingen av fosterdiagnostiska möjligheter och lämnar frågan till enskilda landsting utan övergripande nationellt stöd. Gravida erbjuds olika val beroende på bostadsort, och Sverige halkar efter många andra europeiska länder, inte minst Danmark.

Från 1 juli 2006 fastställdes lagen (2006:351) respektive förordningen (2006:358) om genetisk integritet av Sveriges riksdag. Genom lagen bemyndigas Socialstyrelsen att »meddela föreskrifter på området fosterdiagnostik och genetiska undersökningar«. Samma år utgav Socialdepartementets rådgivande organ SMER (Statens medicinska etiska råd) sitt yttrande, och SBU (Statens beredning för medicinsk utvärdering) kom med det vetenskapliga underlaget. Sedan dess väntar vi på Socialstyrelsens slutgiltiga föreskrifter och allmänna råd.

Den 30 augusti 2007 lämnade Socialstyrelsen förslag till föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2007:X) om fosterdiagnostik och preimplanta-

torisk genetisk diagnostik, samt föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2007:X) om genetiska undersökningar i hälso- och sjukvården till bl a Svensk förening för obstetrik och gynekologi (SFOG) för synpunkter.

Deadline för remissyttrande var redan 1 oktober 2007, vilket föranledde en febril aktivitet inom vår intresseorganisation. SFOG rymmer många arbets- och referensgrupper med professionellt intresse i ämnet, och styrelsen samlade in yttranden från grupperna inom mödrhälsovård, ultraljudsdiagnostik, infertilitet och assisterad befruktning, etik och även från enskilda engagerade kollegor.

Trots denna mångfald av kommentarer har vi sällan varit så enade! Vi var överens om att den enskilt viktigaste frågan – nämligen precisering av vilken fosterdiagnostik som bör erbjudas till alla gravida kvinnor i Sverige – saknades helt. Det finns i dag ett stort vetenskapligt stöd för att ålder som urval för fördjupad fosterdiagnostik med avseende på kromosomavvikelse bör ersättas med kombinerat test till alla gravida efter informerat val.

I våra nordiska grannländer Finland (Medicinalstyrelsen) och Danmark (Sundhedsstyrelsen) har man på ett framtynt och tydligt sätt preciserat detta. För att uppnå kravet på vård på lika villkor i vårt

land krävs tydliga föreskrifter där det inte råder något tvivel om vad som avses med t ex »ökad risk för kromosomavvikelse«. SFOG ansåg att remissförslaget måste omarbetas och kompletteras med en rad synpunkter. Sedan yttrandet inlämnats har SFOG haft upprepade kontakter med Socialstyrelsen, där vi undrat över när föreskrifterna kommer. Vi får inget konkret besked!

Vi anser att det är helt oacceptabelt att det ska dröja över ett år innan hälso- och sjukvården får de riktlinjer som starkt efterfrågas, och vi ifrågasätter

Utan nationella föreskrifter behandlas gravida olika beroende på bostadsort, anser SFOG.

Foto: John Heseltine/IBL

Socialstyrelsens kompetens att hantera dessa frågor.

■ *Potentiella bindningar eller jävsförhållanden: Inga uppgivna.*

REPLIK:

Etiskt svår fråga – slutligt förslag till föreskrifter presenteras inom kort

■ Svensk förening för obstetrik och gynekologi (SFOG) hävdar i sitt inlägg att fosterdiagnostik är en icke-fråga för Socialstyrelsen samt att myndigheten blundar för utvecklingen av fosterdiagnostikens möjligheter. Detta är självklart inte fallet.

Socialstyrelsen behöver tid att väga olika synpunkter mot varandra innan myndigheten beslutar om nya föreskrifter och allmänna råd i ett sådant etiskt känsligt ärende som fosterdiagnostik. Denna process har i detta ärende tagit något längre tid än vanligt – vilket Socialstyrelsen beklagar.

SFOG hävdar att Socialstyrelsen genom förordningen (2006:358) om genetisk integritet bemyndigats att ange vilken metod som ska användas vid fosterdiagnostik. Enligt Socialstyrelsens uppfattning

är det främmande att i en föreskrift föreskriva vilka metoder som ska användas för fosterdiagnostik. Detta är i första hand – som på alla andra medicinska områden – en fråga för vetenskapen och den beprövade erfarenheten samt vårdgivaren att avgöra.

Inom SFOG är man enligt inlägget enade i frågan om vilken fosterdiagnostik som bör erbjudas alla gravida kvinnor i Sverige, vilket är utmärkt. Samtidigt anser andra remissinstanser att den fosterdiagnostik som används i dag är fullt tillräcklig. Socialstyrelsen avser att inom kort återkomma till bl a SFOG med ett slutligt förslag till föreskrifter.

Gunilla Hulth-Backlund
chef för hälso- och sjukvårdsavdelningen,
Socialstyrelsen

CHARLOTTA GRUNEWALD
ordförande
charlotta.grunewald@sodersjukhuset.se

ULF HÖGBORG
vice ordförande;
Svensk förening för obstetrik och gynekologi (SFOG)